

nemůže se zabývatí soud rozhodující jen o tom, zda závazek z notářského spisu je po právu, zda obec je proto povinna splnití závazek. Záleží jen na obci, zda a jak si opatří peníze ke stavbě úřední budovy pro okresní soud, mimo to ovšem na žalujícím státu, jak si vynutí plnění, k němuž jest obec odsouzena. K rozhodnutí soudu stačí, že plnění o sobě je možné a že byla k němu poskytnuta dostatečná lhůta. Žaloba není ani předčasná, neboť i po této stránce jest hleděti jen k provedení stavby, nikoli k opatření peněžitých prostředků. Totéž platí i o poukazu dovolatelky na clausula rebus sic stantibus. Nedomáhal-li se stát splnění závazku za doby válečné anebo poválečné, když nebylo ani pracovních sil ani staviva, zachoval se podle stavu odpovídajícího oné doložce. Dnes není k tomu příčiny, neboť obec převzala závazek bez jakékoli výhrady, nehledíc ke svému finančnímu stavu. Ostatně uvedená doložka mohla by se týkati také jen samého plnění, nikoliv opatření si prostředků k němu potřebných.

Čís. 10708.

Vzniku zákonného zástavního práva podle čl. 409 obch. zák. není na závalu, že se doprava stala proto, by dopravované věci byly u dopravce uloženy.

Zákonné zástavní právo trvá alespoň tak dlouho, jak dlouho jest náklad u dopravce zadržen nebo uložen, třebaže na sebe převzal povinnost, naložiti s nákladem podle příkazů druhé smluvní strany.

Zákonné zástavní právo postihuje celý náklad bez rozdílu, kolik činí dovozné.

Dopravci nelze uložiti, by věci, k nimž mu přísluší zákonné zástavní právo, vydal druhé smluvní straně, a to ani s obmezením, že tak musí učiniti jen proti tomu, že mu tato zaplatí dovozné a skladné.

(Rozh. ze dne 18. dubna 1931, Rv I 1868/30).

Žalovaná zasílatelská firma dopravila zboží z továrny žalující firmy do svého skladiště a tam je uložila. Žalobu, již se domáhala žalobkyně na žalované vydání věcí, procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud uznal žalovanou povinnou vydati žalobkyni věci proti zaplacení dopravného a skladného.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobkyně, k dovolání žalované obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Není sporu o tom, že žalovaná zasílatelská firma jest i povozníkem podle čl. 390 obch. zák., provádějíc po živnostensku dopravu nákladů, aniž o tom, že v prosinci 1926 a v lednu 1927 převzala movitosti, o které jde, ze žalobcovy továrny do svého skladiště v L. a je tam uložila. Jest proto podle čl. 409 obch. zák. oprávněn i úsudek, že žalovaná firma na-

byla na těchto věcech jako na nákladu zástavní právo pro všechny pohledávky z nákladní smlouvy, nanejvýš pro dovozní. Není sporné, že dovozní dosud není zapláceno a že žalovaná má věci dosud v úschově, že náklad jest u ní zadržen aneb uložen. Vzniku jejího zákonného zástavního práva nebylo závadou, že se doprava stala proto, by dopravené věci byly u ní uloženy, neboť tím nepřestala doprava býti podstatným obsahem celkové smlouvy stran, a nanejvýš se nestala jen vedlejším plněním z jiné než dopravní smlouvy, jak míní dovolání žalobkyně, poukazujíc nepřímě k rozhodnutí čí. 2389 sb. Adl. Cl., kde však šlo o právní případ s odchylným skutkovým podkladem. Že žalovaná firma nemohla nabýti zákonného zástavního práva, protože náklad nebyl vlastnictvím inž. Oskara B-a, nevytýká již ani dovolání a odvolací soud nemusil tuto otázku podrobněji probírat, ano není sporu, že inž. Oskar B. byl — jak plyne též ze spisu o úpadku nad jeho jménem — jako obchodník se zbožím podle § 38 živn. ř. registrován, a ona žalující firma ani netvrdila, že žalovaná firma, přejímajíc náklad k dopravě, nebyla bezelstná v tom směru, že inž. B. jest oprávněn, by o nákladu sjednal dopravu. Mylný je názor žalobkyně, že zástavní právo žalované firmy zaniklo, jakmile po dojití nákladu do skladiště sjednala s inž. B-em smlouvu o úschově, neboť zákonné zástavní právo trvá alespoň tak dlouho, jak dlouho je náklad u žalované (dovozníka) zadržen neb uložen, má je ve fyzické moci, třebaže na sebe převzala povinnost, s nákladem naložiti podle zvláštních příkazů druhé smluvní strany. Otázku, zda zástavní právo podle čl. 409 obch. zák. platí i pro skladné v tom smyslu, jak tohoto pojmu použil odvolací soud, netřeba rozebírat, protože v souzeném případě zástavní právo platí zajisté pro dovozní. Jeho výše je bez rozhodného významu, protože zákonné zástavní právo postihuje celý náklad bez rozdílu, kolik činí dovozní. Pro právní posouzení věci je posléze bez podstatného významu, že se žalovaná před soudem prvé stolice proti žalobě výslovně nebránila tvrzením zákonného zástavního práva podle čl. 409 obch. zák. Z jejího skutkového a právního přednesu plynulo s dostatečnou určitostí, že svou obranu mimo jiné opírá též o zákonné zástavní právo, vzniklé způsobem jak nahoře bylo vyloženo. Ne-sejde na tom, že svůj nárok nepodřadila výslovně pod určitý předpis zákona nebo jej dokonce podřadila pod předpis, který se právně nehodil, neboť správné použití zákona na skutkový děj stranami předložený jest povinností soudů. Posuzuje-li se věc podle právních názorů tuto vyložených jest sice dáti odvolacímu soudu za pravdu, že se žalovaná proti žalobě právem brání námitkou zákonného zástavního práva podle čl. 409 obch. zák. Pak ale jest dáti za pravdu i dovolání žalované firmy, vytýkajícímu podle § 503 čí. 4 c. ř. s., že odvolací soud jí nesměl uložit, aby vydala sporné věci žalobci, a to ani s obmezením, že tak musí učiniti jen z ruky do ruky, jen proti tomu, že žalující firma zároveň zaplatí dovozní a skladné. Účinky zástavního práva pro věřitele vůbec a zákonného zástavního práva pro dovozníka zvláště jsou v zákoně přesně stanoveny (sr. § 461 obč. zák. a čl. 409 a 407 obch. zák.) a nelze je na újmu věřitele obmezovati výrokem, jež učinil rozsudek odvolacího

soudu. Podle něho by žalovaná musila se zpeněžením svého zástavního práva po případě poshověti, až jí žalobkyně jako zástavní dlužnice dlužné plnění nabídne z ruky do ruky. K tomu žalovaná jako zástavní věřitelka není povinna. Proto bylo podle toho, co nahoře vyloženo, žalobu zamítnouti. Zamítnuta-li žaloba k dovolání žalované z důvodů nahoře vyložených, pozbyly ostatní dovolací vývody žalované firmy, opřené o dovolací důvody § 503 čis. 2 a 4 c. ř. s., jakož i dovolací vývody žalující firmy, opřené o § 503 č. 2 a 4 c. ř. s., podstatného významu.

Čís. 10709.

Vstoupil-li kupitel nemovitosti do nájemní smlouvy mezi prodátelem a nájemcem, podle níž byl pronajímatel oprávněn dáti nájemci výpověď před uplynutím sjednané nájemní doby jen, bude-li sám v určitém případě potřebovati místnosti, neměl kupitel nemovitost více práv k výpovědi než prodávatel a nemohl jmenovitě opíráti výpovědní právo o svou vlastní potřebu.

(Rozh. ze dne 18. dubna 1931, Rv I 195/31).

Žalovaný najal od Gustava M-a roku 1928 místnosti na pět let s tím, že pronajímatel může vypověděti smlouvu jen v případě potřeby, kdyby se sám musil do domu nastěhovati a ho spravovati. Od Gustava M-a koupil napotom dům žalobce a vstoupil do nájemní smlouvy Gustava M-a se žalovaným. Výpověď, již dal žalobce žalovanému z najaté místnosti, procesní soud prvního stádia k námitkám žalovaného zrušil. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolací soud přejímá zjištění, že žalující strana byla vyrozuměna o smlouvě Gustava M-a se žalovaným co do místnosti, o kterou jde, že vstoupila do této smlouvy na místo Gustava M-a a zavázala se, sprostiti prodávatele všeho ručení a odškodniti ho za všechny nároky, které by nájemník při porušení smlouvy činil, že při jednání se žalobkyní Gustav M. kladl váhu na to, by smlouva se žalovaným byla úplně dodržena, že pronajímatel má právo vypověděti smlouvu jen v případě potřeby, kdyby se Gustav M. musil přestěhovati do L. a spravovati sám dům. Uplatňuje-li odvolatelka, že se první soud nezabýval otázkou nutné potřeby žalobkyně co do místnosti, o něž jde, jest poznamenati, že žalobkyně k tomu nic nepřednesla a důkazy nenabídla. Odvolatelka vůbec neodůvodňovala výpověď uvedla jen, že se na tento nájemní poměr nevztahuje ochrana nájemníků. Vlastní opomenutí strany nemůže tvořiti odvolací důvod vadnosti řízení. Co nebylo stranami předneseno, k tomu nelze přihlížeti. Ano jest zjištěno, že žalovaný najal místnost, o níž jde, na pět let s vyloučením výpovědi, že pronajímatel může vypověděti nájemní smlouvu jen v případě potřeby, při čemž jest potřebu pojímáti ve smyslu shora uvedeném, jest správný úsudek napadeného rozsudku, že žalobkyně není oprávněna k výpovědi. Soud musil vycházeti z § 1120 obč. zák., poněvadž jde o nájemní poměr, kde prodejem domu nastala změna